

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију</p> <p>На седници Наставно–научног већа Правног факултета , Универзитета Привредне академије у Новом Саду, одржаној дана 01.07.2014. донета је Одлука о именовану комисије :</p>
<p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ul style="list-style-type: none">- проф. др Милорад Бејатовић, редовни професор, привредноправна и међународноправна ужа научна област, изабран у звање 2011. године на Правном факултету за привреду и правосуђе у Новом Саду, где је и запослен - председник,- проф. др Милутин Ђуричић, ванредни професор, кривичноправна и јавноправна ужа научна област, изабран у звање 2011. године на Правном факултету за привреду и правосуђе у Новом Саду, где је и запослен - ментор,- доц. др Иван Булатовић, доцент, јавноправна и општа и теоријска ужа научна област, изабран у звање 2011. године на Правном факултету за привреду и правосуђе у Новом Саду, запослен на Београдској пословној школи у Београду - члан.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Слађана, Милија, Радуновић</p>
<p>2. Датум рођења, општина, Република : 12.03.1973, Савски Венац, Београд, Србија</p>
<p>3. Датум одбране , место и назив магистарске тезе : 30.09.2010 године, Нови Сад, ПРИВРЕДНИ СИСТЕМ У ПРАВНОМ ПОРЕТКУ СРБИЈЕ</p>
<p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука – Право</p>
<p>5. Радно искуство</p> <p>Запослена у Републичкој Агенцији за рециклажу од 22.01.2001 до 05.05.2003 године.</p> <p>Након тога Прекршајни суд у Београду од 06.05.2003 до 04.03.2011, где је обављала послове стручног сарадника првих шест месеци а после Градског судије за прекршаје.</p> <p>Сада је запослена у Београдској Пословној Школи Високој Школи Струковних Студија на пословима предавача.</p>

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:**“ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ЗА ШТЕТУ”****IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:**

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА***ПРВИ ДЕО*****ОСНОВНИ ИНСТИТУТИ ПРОУЗРОКОВАЊА И НАКНАДЕ ШТЕТЕ**

УВОД

I ПРОУЗРОКОВАЊЕ ШТЕТЕ

II НАКНАДА ШТЕТЕ

1. СУБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ

2. ОБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ

III ОСНОВНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ НАКНАДЕ ШТЕТЕ

1. СПОСОБНОСТ СУБЈЕКТА ДА ОДГОВАРА ЗА ШТЕТУ

2. ШТЕТНА РАДЊА КОЈОМ ЈЕ ПОУЗРОКОВАНА ШТЕТА

(Грађански деликт – недопуштена радња)

3. ШТЕТА

4. УЗРОЧНА ВЕЗА ИЗМЕЂУ ШТЕТНЕ РАДЊЕ И ШТЕТЕ

5. КРИВИЦА

IV ПОДЕЉЕНА ОДГОВОРНОСТ

V ОДГОВОРНОСТ ВИШЕ ЛИЦА НА СТРАНИ ШТЕТНИКА

VI СОЛИДАРНА ОДГОВОРНОСТ

VII ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА

ДРУГИ ДЕО**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ**

УВОД

1. ШТЕТА

2. НЕДОПУШТЕНА РАДЊА

3. КРИВИЦА

4. УЗРОЧНА ВЕЗА

II ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА – ПОСЛОДАВЦА ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

1. ПРАВИЛА ОДГОВРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПО АНГЛОСАКСОНСКОМ ПРАВУ
2. ПРАВИЛА ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПО ФРАНЦУСКОМ ПРАВУ
3. ПРАВИЛА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПО ИТАЛИЈАНСКОМ ПРАВУ
4. ПРАВИЛА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПО РАНИЈЕМ СОВЈЕТСКОМ ПРАВУ
5. ПРАВИЛА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ У НЕМАЧКОМ ПРАВУ

ТРЕЋИ ДЕО

ПОЈАМ ШТЕТЕ И ЊЕНА НАКНАДА

- I УВОДНА ОБЈАШЊЕЊА
- II ЗНАЧАЈ ИНСТИТУЦИЈЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ КОЈУ ПРИЧЕНИ РАДНИК ЗАПОСЛЕН КОД ПОСЛОДАВЦА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- III ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ЗА ШТЕТУ ПРОУЗРОКОВАНУ ТРЕЋИМ ЛИЦИМА У УПОРЕДНОМ ПРАВУ
- IV ПОЈЕДИНИ ВИДОВИ НАКНАДЕ ШТЕТЕ
 1. НАКНАДА МАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ
 - 1.1. Накнада због смањења радне (професионалне) способности
 - 1.2. Накнада због незаконитог престанка радног односа
 - 1.3. Накнада трошкова лечења и сахране
 2. НАКНАДА ЗБОГ ГУБИТКА ИЗДРЖАВАЊА
 3. НАКНАДА НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ
 - 3.1. Накнада за физичке болове
 - 3.2. Накнада за душевне болове због умањене животне
Активности
 - 3.3. Накнада за претрпљене душевне болове због
Наружености
 - 3.4. Накнада за претрпљени страх
 - 3.5. Накнада за претрпљене душевне болове због смрти блиског сродника
 4. НАКНАДА ЗА СЛУЧАЈ ТЕШКОГ ИНВАЛИДИТЕТА

ЧЕТВРТИ ДЕО

ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ И ПРАВНО РЕГУЛИСАЊЕ

ГРАЂАНСКОПРАВНИХ ОДНОСА КОЈИ НАСТАЈУ

ПРОУЗРОКОВАЊЕМ ШТЕТЕ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ

УВОД

- I РИМСКО ПРАВО И ПИТАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- II КРАТАК ОСВРТ ПОЈАВЕ И РАЗВИТАК ИНСТИТУЦИЈЕ ОДГОВОРНОСТИ ПРАВНОГ ЛИЦА У ЈУГОСЛАВИЈИ

ПЕТИ ДЕО**ПРАВНА РЕГУЛАТИВА У ЈУГОСЛАВИЈИ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА**

- I УСТАВ И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ У РЕГУЛИСАЊУ ГРАЂАНСКОПРАВНИХ ОДНОСА КОЈИ НАСТАЈУ ПРОУЗРОКОВАЊЕМ ШТЕТЕ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- II РАДНО ЗАКОНОДАВСТВО И ПИТАЊЕ ОДГОВОР-СТИ ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- III ЗАКОН О УДРУЖЕНОМ РАДУ И ПИТАЊЕ ОДГО-ВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- IV МЕСТО ИНСТИТУЦИЈЕ ОДГОВОРНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА ЗА ШТЕТУ ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ У ЗАКОНУ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

ШЕСТИ ДЕО**УСЛОВИ (ПРЕТПОСТАВКЕ) ЗА ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ЗА ШТЕТУ КОЈУ ЊЕГОВ РАДНИК ПРИЧИНИ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ**

УВОД

- I СТРАНЕ ОБЛИГАЦИОНОГ ОДНОСА
 - 1. ШТЕТНИК
 - 2. ОШТЕЋЕНИ
- II ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ГРАЂАНСКОПРАВНУ ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ЗА ШТЕТУ
 - 1. ШТЕТА
 - 2. УЗРОЧНА ВЕЗА
- III ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
 - 1. ШТЕТА ПРОУЗРОКОВАНА ОД РАДНИКА ЗАПОСЛЕНОГ КОД ПОСЛОДАВЦА
 - 2. ШТЕТА ПРОУЗРОКОВАНА НА РАДУ ИЛИ У ВЕЗИ СА РАДОМ
 - 2.1. Штета која настаје радом радника на раду
 - 2.2. Штета која се причини трећем лицу радњама или поступком радника „у вези са радом“
- IV ШТЕТА ПРОУЗРОКОВАНА НА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
 - 1. ФИЗИЧКО ЛИЦЕ
 - 2. ПРАВНО ЛИЦЕ
- V ПРАВНО РЕЛЕВАНТНИ ОДНОС ИЗМЕЂУ РАДНИКА КАО ШТЕТНИКА И ЊЕГОВОГ ПОСЛОДАВЦА-ПРЕДУЗЕЋА КОД ПРОУЗРОКОВАЊА ШТЕТЕ
- VI ПРОТИВПРАВНОСТ КАО ПОСЕБАН УСЛОВ ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА-ПРЕДУЗЕЋА ЗА ШТЕТУ ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
 - 1. ПРОТИВПРАВНОСТ РАДЊЕ
 - 2. ШТЕТНА РАДЊА И НАСТАНАК ШТЕТЕ
- VII КРИВИЦА И ГРАЂАНСКОПРАВНА ОДГОВОР-НОСТ ПОСЛОДАВЦА – „ПРЕДУЗЕЋА“

СЕДМИ ДЕО

ОСНОВ ЗА ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА – ПРЕДУЗЕЋА ЗА ШТЕТУ КОЈУ ЊЕГОВ РАДНИК ПРИЧИНИ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ

УВОДНА ОБЈАШЊЕЊА

- I ОСНОВ ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА – ПРЕДУЗЕЋА
 - 1. КРИВИЦА РАДНИКА И ОДГОВОРНОСТ ПРЕДУЗЕЋА
 - 2. ОСНОВ ОДГОВОРНОСТИ „ПРЕДУЗЕЋА“ КАДА НА СТРАНИ РАДНИКА НЕМА КРИВИЦЕ
 - 2.1. Кривица радника као правно релевантна чињеница
 - 2.2. Правна теорија о објективној одговорности послодавца – предузећа за поступке својих радника
- II НЕПОСРЕДНА ОДГОВОРНОСТ РАДНИКА ЗА ШТЕТУ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ
- III ОБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА-ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ТРЕЋЕМ ЛИЦУ

ОСМИ ДЕО

НАКНАДА ШТЕТЕ ТРЕЋЕМ ЛИЦУ

УВОД

ДЕВЕТИ ДЕО

ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА НАКНАДУ ШТЕТЕ

УВОД

- I ПОСТУПАК ПРЕД ПОСЛОДАВЦЕМ – ПРЕДУЗЕЋЕМ
- II ПОСТУПАК ПРЕД НАДЛЕЖНИМ СУДОМ
- III ПРАВО РЕГРЕСА ПОСЛОДАВЦА – ПРЕДУЗЕЋА ОД РАДНИКА
 - 1. ПРАВО РЕГРЕСА И СТЕПЕН КРИВИЦЕ РАДНИКА
 - 2. РОК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА РЕГРЕСА

ДЕСЕТИ ДЕО

ОДНОС И РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА – ПРЕДУЗЕЋА ЗА ШТЕТУ И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА

УВОД

ЈЕДНАЕСТИ ДЕО

ЗАКЉУЧАК

Докторста дисертација канидата је написан је ћириличним писмом. Докторска дисертација је написана на 190 страни, и приликом израде исте поштована је сва техничка форма рада која је прописана актима факултета. С обзиром на предмет истраживања, као и детерминисане циљеве истраживања, дисертација не садржи било какве статистичке податке, табеле или графиконе као начин презентовања података односно чињеница.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

С обзиром да докторска дисертација представља заокружени научни рад високог квалитета и значајног обима, одређени делови дисертације могу имати значајнији научни утицај од других делова. С друге стране, квалитет једног научног рада а посебно докторске дисертаци, огледа се у чињеници колико је изабрана тема рада пре свега савремена и актуелана, и какав квалитет истраживања односно информација је кандидат у свом раду изложио. Питање актуелности теме је увек од значаја нарочито на пољу друштвених наука. Предмет истраживања рада представља одговорност послодавца за штету, и структурално докторска дисертације је подељена на једанест засебних делова, који су у међусобној кохезији, али истовремено и представљају засебне целине које по својем ужем предмету истраживања, који је опет у општој симбиози са основним предметом истраживања. Са друге стране, сваки научни рад који претендује да буде аутентичан, квалитетан и научно прихваћен мора да представља резултат научног истраживања по питањима од значаја за аутора рада. Можемо констатовати да квалитет научног рада, се поред чињеница да је резултат једног процеса који је у многоне специфичан и сложен, може мерити у контексту више значајних делова рада који имају и појединачну вредност у односу на целокупан рад. Заправо ово значи да ти делови научног рада одскачу по вредности или су од круцијалног значаја за сам рад. У том случају посебна пажња се поклања анализи таквих сегмената рада. Уколико анализирамо овај рад у том контексту, као део који се да издвојити по својој важности али и по начину приказа података релевантних за предмет рада, онда можемо издвојити део научног рада под називом „**ОСНОВНИ ИНСТИТУТИ ПРОУЗРОКОВАЊА И НАКНАДЕ ШТЕТЕ**“. Ово поглавље смо посебно издвојили као значајно, с обзиром да је у њему путем истраживања детерминисано који су основни институти проузроковања и накнаде штете. Имајући у виду предмет истраживања дисертације, као и увид у оквиру извештаја на сам садржај исте, мишљења смо да управо овај део дисертације завређује посебну пажњу. Наиме, акценат и циљ истраживања кандидата у овом сегменту дисертације односи се на детерминисање института проузроковања и накнаде штете. Овај институт представља темељ истраживања докторске дисертације, и целокупни правац истраживања је управо одређен дефинисањем овог института и његовом даљом теоријском разградњом. У оквиру овог поглавља, кандидат је на веома квалитетан методолошки приступ започео истраживања овог поглавља. Прво је дефинисао институт проузроковања штете, како се исти детерминише, које су његове карактеристике али и сличности са другим институтима. Након тога, кандидат је у дисертацији приступио детерминисању накнаде штете као значајног правног инситута који је и повезан са самим предметом истраживања.

У оквиру овог сегмента рада, правац истраживања је био усмерен на дефинисање овог института, али и његову даљу разградњу у погледу одређених обележја. Стога се кандидат определио да садржајније истражи овај институт, па је правац истраживања усмерио на субјективну и објективну одговорност у вези са накнадом штете. У даљем делу истраживања, кандидат је обрадио и основне претпоставке накнаде штете, које морају бити испуњене да би иста могла бити правно валидна. Стога, кандидат је у овом делу дисертације обрадио питања у вези са способношћу субјеката да одговори за штету, штетне радње којом је проузрокована штета, сам појам штете, као и узрочно последичну везу између штетне радње и штете. Сматрамо да је правац истраживања кандидата у овом сегменту рада исправан, да је било потребно у оквиру овог поглавља на овај начин приступити обради проузроковања и накнаде штете, и да је у оквиру овог сегмента рада постављен темељ даљег истраживања. Поред тога, део истраживања се односи и на кривицу као конститутивног елемента ових института, као и низ других релевантних питања који су посредно или непосредно у вези са институтима проузроковања и накнаде штете (подељена одговорност, одговорност више лица на страни штетника, солидарна одговорност, застарелост потраживања). Овај сегмент докторске дисертације свакако представља веома значаја део исте, даје основе за даље истраживање и по нашем мишљењу се и по значају, али и по квалитету истраживања посебно издваја у односу на остале сегменте дисертације.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Суштина закључка докторске дисертације се огледа у потреби да кандидат на један недвосмислен и јасан начин пружи одговоре на сва она питања која су предходно од стране истог постављена. Са тим у вези је и свакако сам циљ и предмет рада, који су узрочно повезани са закључком који на крају рада следи. Уколико анализирамо закључна разматрања кандидата која су сублимирана на десет страна докторске дисертације уочавамо да је кандидат свеобухватно обрадио изабрану тему и пришао јој је из више углова. Закључак односно закључци до којих је дошао кандидат на крају рада не представљају ништа друго до логичну последицу једног потпуног истраживачког пројекта. Кандидат започиње закључно поглавље са констатацијом да најчешће штете из области радних односа и у вези са радом радника односе се на повреде на раду радника. Наводи међутим, да овај вид штете није био предмет рада али су иста у оквиру закључка поменути јер су предмет сталне пажње како стручњака тако и научне јавности. Даље се наводи да штете које настају у процесу привредне делатности и накнада коју треба дати лицима која су такву штету претрпела имају за циљ да „несреће на послу“ сведу на што мањи минимум, да би се тиме избегли разни социјални проблеми с једне стране, а с друге

стране да би се првенствено водило рачуна о томе да се тај број штета што више смањи. Кандидат исправно констатује да у многим земљама почев од законодавне политике па до реализације тих накнада штете примећују се антагонистичке тенденције повређених с једне стране и послодавца (чији су интереси угрожени) с друге стране. Са друге стране, наводи се да у бившим социјалистичким земљама се пак примећује да је законодавна политика ишла у правцу задовољавања интереса радника, организација удруженог рада и друштвене заједнице у целини. Стога се истиче да када неки радник својим радњама причини штету трећем лицу, онда се такво питање односно ко одговара за радње таквог радника, ко ће штету платити итд, примећује општа заинтересованост да се и ове штете сведу на минимум. То значи да за штете, без обзира настале оне на страни радника услед повреде на послу, или трећим лицима услед вршења дужности радника, можемо закључити да о њима треба водити рачуна како о репарационим облицима да те штете буду надокнађене, тако и о превентивним облицима да се тај број штета што више смањи. Репараторни циљ накнаде штете остварује се у већини земаља помоћи инструмената грађанског права, док се превентивни циљ не остварује путем овог института. Ово је правилно утврђена чињеница која је базирана на резултатима истраживања. У дисертацији је предмет истраживања представљао и историјски развој различитих теорија одговорности. Стога у оквиру закључних разматрања, кандидат наводи да пред крај XIX века развија каузалистичка теорија одговорности, која је кривицу сматрала есенцијалним питањем код накнада штета, с тим да је оштећени морао да доказује кривицу штетника. То је тзв. принцип „доказане кривице“, дакле, у случају немогућности доказивања кривице, штету је сносио онај кога је штета и погодила. Овакав принцип ишао је у корист власника машина, индустријских погона итд, јер је погодовао имаоцима средстава за производњу, а никако оштећенима, који често нису имали ни новца да би то доказивање кривице спровели. Оваква становишта водила су директно до нехуманости, а у својој позадини скривала су класну суштину капиталистичког друштва. Са друге стране, истовремено је у раду указано да је у бившем социјалистичком друштву ситуација је била другачија. Наиме, у супротности је са социјалистичким друштвеним уређењем – да се захтев за накнаду вануговорне штете постави на каузалну основу – на принцип да накнаду штете треба увек да плати оно физичко или правно лице које је штету својом делатношћу проузроковало, већ основица одговорности у социјалистичком друштву мора да тежи на понашању правних субјеката, јер само у том случају одговорност почива на једном моралном друштвеном принципу, који оправдава одговорност. Тек у овом смислу се оправдава грађанска одговорност. Апстрактан тип понашања субјекта изградио је још стари Рим у лицу „bonus pater familias-a“, који касније постаје основа за оцену понашања конкретних људских бића и организација као што су „добар домаћин“, „добар привредник“, „добар стручњак“, „bon per famille“ у француском праву, „Reasonable Man“ – у англосаксонском праву итд. Међутим, у извесним околностима бивше социјалистичко друштво одступа од принципа да одговорност може и треба да сноси само онај који се

није понашао као што треба, који није поступао у складу са захтевима социјалистичке заједнице. То је случај одговорности за опасне ствари – за опасне делатности, а њихова одговорност, уколико врши опасну делатност, производи обавезу без обзира било они криви или не, да и су се понашали како треба или не. У закључку се истиче да увођење овакве врсте одговорности указује да је овакав принцип уведен, да би се што више заштитили интереси онога ко је повређивањем личности или права претрпео штету. Кандидат у закључку још свестраније анализира овај принцип, те закључује да овај принцип није искључиво репараторни, већ код њега можемо да нађемо и елементе за задовољавање превентивног циља, за умањење броја штета, које настају због вршења такве делатности или због понашања ван стандарда. Та одговорност делује у смислу усавршавања средстава за производњу и оруђа у смислу ограничавања и елиминисања обима штета, које настају употребом опасних ствари. Оваква одговорност инпутира на бољу организацију посла, да се штета може избећи правовременим предузимањем одговарајућих мера, упозорења итд.

У даљем делу закључка се истиче да оваквим развојем одговорности долази до обавеза појединих институција законом обавезаних да учествују у накнади штете (социјално осигурање) да би репарација била потпуна, с једне стране, док се у овоме огледа и обавеза целе заједнице да се штете надокнаде, с друге стране. Посебно се од стране кандидата истиче проблематика развоја технолошких процеса. Развој технолошких процеса озбиљно је угрозио животну, а самим тим и радну средину, због поред осталог, имисије штетних гасова. Што се тиче одговорности за имисије, та одговорност није новијег датума, иако развој индустријализације, машинизације стално доводи до развитка нових облика имисија, за које се одговара (на пример: одговорност за загађеност атмосфере је новијег датума). Кандидат у закључку наводи да даље питање из ове области је до које мере се морају трпети имисије? Законодавства, правна наука и судска пракса јединствени су у гледишту да се имисија мањег обима мора трпети, тек кад пређу одређену границу, оне „производе“ одговорност за њих. Наводи се да већина законодаваца слаже се у томе да уколико штетник „произвођач“ имисија врши делатност, која за друштво има знатно већу вредност од повређених права оштећеникових уколико му се не може приговорити никаква кривица, не мора да престане са штетном делатношћу, али оштећеника мора у новцу обештетити. Кандидат затим приступа анализи самог института одговорности за имисије, те наводи да се исти постепено развијао и у разним епохама има различит значај тј. у једној епохи служи једним циљевима, док у другој епохи служи другим циљевима. И данас је правна политика усмерена у том правцу да не забрањује главним починитељима штета такву делатност, већ их само обавезује на накнаду штете, што доводи до капитулације права пред интересима савремене технике.

У закључним ставовима кандидат и предлаже одређена решења кој би била компромисна и за штетника и за оштећене код штета које настају вршењем делатности, на

пример: експропријација, откуп земљишта итд. још увек нису стекла права грађанства, јер би и таква решења била само делимична, с обзиром да би обухватала само један део тих штета, док би остале штете, као загађење атмосфере у циљу очувања људског здравља, још увек биле нерешене. Ово излагање, о штетама од имисије, у закључку овог рада је наглашено као озбиљан друштвени проблем, који је у нашој земљи потпуно занемарен. Такође, произвођачи ГМО намирница или увозници и препродавци разних производа који директно утичу или могу утицати на здравље становништва нису предмет стручне правне јавности. Правни субјекти који ове и друге послове обављају могу причинити огромну штету „трећим лицима“ тј. становништву.

Питања изложена у овом раду представљају садржину теме која се односи на одговорност предузећа за штету која се причини трећим лицима. Но, у оквиру закључног разматрања овог задатка није сувишно и овде да се нагласи да изложена питања у овом раду нису једина. Број таквих питања која се могу поставити у одређеном и конкретном гађанскоправном односу који настаје проузроковањем штете може бити врло велики. Независно од тога, изложена питања у овом раду, представљају основу на којој се може проучавати примена једне правне установе као што је она која се тиче одговорности послодавца за штету. Кандидат је при анализи и правног разматрања изложених питања полазило се од њиховог правног регулисања у нашем и упоредном праву, што ће рећи, њихово регулисање позитивним прописима (*de lege lata*), једне земље, код нас, наше земље. Поред позитивних прописа, за једно целовитије проучавање ове проблематике, у раду је дат посебан приказ правне доктрине, износећи при томе и претежнији део теорија, схватања и разних других становишта која су постојала, а постоје и данас, по одређеним питањима, а нарочито за она питања која су спорна. Такође, судска пракса, а посебно она „врховна“, представља значајну компоненту приликом обраде једне правне установе те полазећи од те чињенице и њој је у овом раду посвећено одговарајуће место.

На крају, заокружујући питања која су потенцирана у овом раду, у закључном делу рада кандидат је сматрао за потребно да изнесе и своје мишљење, разуме се сасвим укратко, за одређена решења по појединим питањима *de lege ferenda*. Истичено и наводимо нека из закључка.

У погледу правног регулисања питања из области одговорности предузећа за штету, кандидат сматра да у будуће у нашем праву ова питања треба да се регулишу искључиво нормама грађанског права, односно сада одредбама ЗОО. Садашња двојна правна нормираност ових питања, делимична регулатива од стране радног законодавства, а делимично од стране Закона о облигационим односима, је сувишна, непотребна и компликована.

При опредељењу за регулисање ових питања нормама грађанског права,

полазна основа је приоритет питања која се код проузроковања штете трећем лицу постављају. Питања повезана са проузроковањем штете, одговорношћу и питања која се тичу накнаде штете, која се проучавају у грађанском односно у облигационом праву, кандидат сматра да су приоритетна и носећа за разлику од питања која се тичу унутрашњих односа у предузећима, који односи треба да се регулишу нормама радноправних односа.

Конкретан предлог кандидата је да би се побољшао положај трећег лица као оштећеног лица проузроковањем штете од стране радника, *de lege ferenda* треба да се предвиди могућност одговорности предузећа и за лица која се налазе код њега на повременим или привременим пословима, као и за лица са којима је предузеће у уговорном односу. Ако не непосредна, солидарна одговорност треба да буде наглашена на изричит начин. Такву могућност наше ново право предвиђа за одговорност правних лица за своје заступнике односно одговорност послодавца за своје помоћнике. Аналогно на то треба и предузеће да одговара за лица која немају својство радника у предузећу већ се налазе у грађанскоправном односу па у том односу проузрокују штету трећем лицу, разуме се, обављајући конкретну делатност која је предмет конкретног односа, или је штетна радња у вези са том делатношћу.

У даљем закључном становишту, кандидат наводи да што се тиче признавања права на накнаду штете раднику предузећа као оштећеном (трећем) лицу, а под условом да сам није био на радној дужности односно да није био у процесу рада, (према становишту које данас преовлађује), ово питање на „дужности“ или да није био „у процесу рада“, треба боље прецизирати. Садашњи приступ није довољно прецизан, а ова непрецизност изазива и озбиљне тешкоће у једном конкретном случају и у погледу квалификације, а наиме, да ли је радник као оштећеник треће лице, или је у питању повреда на раду, а ова последња представља потпуно другу правну установу за коју постоји и други режим одговорности. Питање проузроковања штете „на раду или у вези са радом“, по мишљењу кандидата је суштинско питање у комплексу питања која се тичу посебних услова одговорност послодавца. О овом питању је опширно било речи у оквиру саме дисертације. Постоје различита становишта, различити приступи, а судска пракса нема уједначен став. Слободно се може рећи да досадашња становишта, регулатива и судска пракса дају за право да се одговорност предузећа за штету која настаје на раду или у вези са радом предвиди као: а) неограничена одговорност послодавца за све случајеве, што је апсолутно неприхватљиво; б) да се питање одговорности послодавца решава принципом енумерације, што је веома тешко спорвести у пракси; и ц) принцип да се одговорност послодавца за штету која се трећем лицу причини на раду или у вези са радом утврди за сваки конкретан случај, анализирајући све релевантне чињенице у склопу и појединачно, што треба утврдити за сваки случај понаособ.

На крају, из разлога који су наведени у овом раду, кандидат сматра да је једини исправан начин (принцип) је овај последњи (трећи под ц). Њега се треба придржавати и њега применити када се питање штете „на раду или у вези са радом“ поставља, а тиме, и питање одговорности послодавца за накнаду штете коју је његов радник причинио трећем лицу.

За она питања која нису довољно и прецизно разрађена у правној науци, за која постоје и различити приступи у законодавству, а изазивају и у правној пракси одређене дилеме, значи, питања која се јављају у конкретном односу који настаје проузроковањем штете, правни теоретичари треба да учине још веће мисаоне напоре у предлагању одговарајућих правних решења, а све то у оквиру познатих и најраспрострањенијих становишта која правна доктрина признаје. Ако се у томе успе, а нема разлога да се сумња, институција одговорности послодавца-предузећа за штету коју радник причини трећем лицу добиће и своје одговарајуће место у правној науци и правном систему једне земље.

Становиште комисије је да закључци до којих је кандидат приликом израде дисертације дошао, представљају правно-логичну последицу аналитичког приступа истраживању предмета рада, те да исти представљају релативно ново виђење појединих правних решења предметне проблематике, па стога би и одређени делови закључка уистину могли да представљају промене у нормативном систему регулисања ове материје.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Када је реч о оцени начина приказа и тумачења резултата истраживања с обзиром на структуру рада, као и изабрану тему која је обрађена и на основу тумачења резултата рада, можемо констатовати следеће. Прво, с обзиром на изабрану тему може се констатовати да је рад пре свега аналитичан и систематичан, да је веома јасан и прецизно написан као и да је логички, исправан и разумљив. Докторска дисертације представља заокружену целину која пружа одговоре на сва питања која су постављена у раду од стране кандидата у контексту предмете и циља рада. На тај начин кандидат је приликом избора теме докторске дисертације имао пред собом јасан циљ и задатак, и можемо истаћи да су резултати ове дисертације употпуности задовољавајућег карактера. Када је реч о литератури, констатује се да је кандидат је користио адекватну литературу која је од значаја за изабрану тему. Актуелност теме рада, савремена проблематика која обележава предмет истраживања дисертације су захтевали од кандидата коришћење актуелних

извора информација. Структура изабране литаратуре као и релевантност извора података употпуњују овај рад у један изузетно квалитетан истраживачки подухват од којег ће имати користи и наука и друштво. Приликом истраживачког рада, кандидат се служио признатим научним методатама које су адекватне изабраној проблематици рада (историјски, компаративни, нормативни, упоредно-правни) . Ови истраживачки методи су адекватно примењени с обзиром на поље истраживања и на приступ раду и циљеве рада који су постављени од стране кандидата.

VIII KOHACHNA OЦENA ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
1.	<p>Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме</p> <p>Увидом у предходно попуњену пријаву теме докторске дисертације, уочавамо да кандидат уопште није одступио како од предмета, циља и основне хиптезе тако и од саме структуре рада. Литратура која је била наведена у пријави теме је и коришћена за израду докторске дисертације</p>
2.	<p>Да ли дисертација садржи све битне елементе</p> <p>Формални услови који се траже да би један овакав рад био уопште прихваћен као правно ваљаним су у потпуности испуњени. Тиме констатујемо да ова докторска дисертација садржи све оне елементе који се захтевају за овакав научни рад.</p>
3.	<p>По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Оригинални допринос дисертације науци се највише огледа у директној корелацији у односу предмета дисертације и циља који се жели потићи. С обзиром да предмет дисертације представља одговорност послодавца за штету, сматрамо да је предмет истраживања веома актуелан, да постоји озбиљан дефицит научних радова на ову тему, као да је и општа тендеција озбиљног одсуства истраживања из грађанскоправне материје, што умногоме овај рад чини посебним. Мишљења смо да научни допринос рада се огледа у конкретним предлозима у погледу нормативног уређења овог питања које је дефинисано у дисертацији, а које по нама представља валидну основу за научну и стручну дебату у погледу тих предлога. Кандидат се није устручавао да конкретизује своја размишљања у погледу предмета истраживања, што иначе поздрављамо као посебно важан научни приступ с обзиром да је реч о докторској дисертацији. Сам рад је умногоме лишен дескрипције, и кандидат се у оквиру целог истраживања односно писања дисертације руководио веома субјективно и аналитичком начину приступа писању, чиме је успео да отвори низ конкретних питања из ове области, укаже на позитивне и негативне нормативне појаве које су повезане са предметом истраживања, као и да научно допринесе развоју критичког мишљења у погледу теме истраживања. Сматрамо да ће научна али и стручна јавност имати користи од овог рада.</p>
4.	<p>Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања</p> <p>Критичком анализом рада није могуће уочити било какве недостатке који би</p>

квалитативно могли утицати на сам рад. Овим се не истиче да рад нема неких мана, јер сваки рад па и овај то има, већ се истиче чињеница да су ти недостаци субјективне природе и да немају квалитативног утицаја на сам научни рад нити на резултате истраживања.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати а кандидату одобри одбрана

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ :

Проф. др Милорад Бејатовић, председник комисије

Проф. др Милутин Ђуричић, ментор

Доц. др Иван Булатовић, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.